

EKSAMENSOPPGAVER SOS2500 V22

RETNINGSLINJER FOR 3-DAGERS HJEMMEEKSAMEN

- Dere får to oppgaver. Begge skal besvares.
- Eksamensbesvarelsen skal ha et omfang på 3000 - 4000 ord (samlet sett for begge oppgavene). Forside, sammendrag, litteraturliste og eventuelle vedlegg regnes ikke med.
- Bruk 12 punkts skriftstørrelse og linjeavstand 1 1/2.
- Begge oppgavene skal ha et sammendrag på ca. 10 linjer. Disse settes foran hver av oppgavene.
- Sett inn sidetall.
- Lag referanseliste.
- Referanselisten skal avsluttes med setningen "Alle kilder som er brukt i denne oppgaven er oppgitt".

OPPGAVE 1

Drøft hvordan to eller flere pensumbidrag kan brukes til å analysere det vedlagte bildet av president Vladimir Putin (Russland) og president Emmanuel Macron (Frankrike). Bildet er tatt i Moskva 7. februar i år. (Foto: Sputnik/Reuters/NTB)

Sensorveiledning:

Dette er et bilde som ble vist i undervisningssammenheng og diskutert i «breakout»-grupper på en av vårens forelesninger. Siden undervisningen var hybrid, burde alle studentene ha hatt anledning til å få med seg diskusjonen. Underviser henviste til en artikkel om elementene i bildet skrevet av Thomas Thiis-Evensen i Aftenposten 1. mars 2022:

[Slik er det med diktatorer: Verden skal stå i giv akt overfor dem \(aftenposten.no\)](https://www.aftenposten.no/kultur/verden-skal-sta-i-giv-akt-overfor-dem)

Siden lenken ble oppgitt i PowerPoint'en fra forelesningen, kan det hende enkelte henviser til denne artikkelen. Thiis-Evensens poeng er at «Formen på et forhandlingsbord mellom to parter som skal løse en konflikt, kan si mye om et villet styrkeforhold». Han henviser også til at fredsforhandlingene mellom amerikanerne og nordvietnameserne etter Vietnam-krigen lenge ble forsinket «fordi partene ikke ble enige om bordets form».

Krogstads artikkel om Margaret Thatcher (Krogstad 1999) vil kunne brukes til å si noe mer generelt om politikeres image i offentligheten. Også Krogstads (2019) artikkel «Fakta, fiksjon og politisk autentisitet» kan benyttes. Med utspring i teorier om visuelle tegn og retorikk analyserer hun tre statsministers og en statsministerkandidats bildefremstillinger, samt hvorvidt og i hvilken grad disse politikerne ble opplevd som autentiske av mottakere. Ulike eksempler på autentisitetskontrakter og –brudd mellom politikere og mottakere drøftes. Gjennomgangen viser at det visuelle kan brukes til å dokumentere, klargjøre og nærmest «speile» en politikers kvaliteter, men at det også kan brukes til å kompensere for, utfordre og bryte med slike kvaliteter, noe som har konsekvenser for etablering av autentisitet. I Krogstads artikkel knyttes konstruksjon av visuell politisk autentisitet til partitilhørighet, kjønn, tid og sted, men også til profesjonalisering av politisk kommunikasjon. Her vil studentene måtte gjøre egne analyser utfra den politiske situasjonen/konteksten rundt bildet.

Griswolds (1994) arbeid om den kulturelle diamant kan være et fint utgangspunkt – i så fall vil tekst/bilde utgjøre det «kulturelle objektet» (evt. kan det presiseres nærmere) som deretter kan settes i sammenheng med avsender, mottaker (kan droppes) og sosial verden/kontekst.

Halls (1997) arbeid om representasjon, Ortners (1973) artikkel om nøkkelsymboler, Lamonts (2001) arbeid om grenser og Goffmans (1992) arbeider om selvpresentasjon er relevante.

Perspektiver fra diskurs og – ikke minst – semiotikk er nærliggende å bruke. Her er det en rekke tegn som kan tolkes, ikke minst det lange ovale bordet, som signaliserer ekstrem avstand.

I det hele tatt – her oppfordres det til kreativitet. Nedsiden er at besvarelser lett kan gli over i det spekulative/overtolkning. Oppgaven er derfor ganske krevende.

OPPGAVE 2

Hvordan kan et livsstilfenomen som mote analyseres ved hjelp av kulturalanalytiske begreper og perspektiver. Bruk minst to pensumtekster.

Sensorveiledning

Dette er en litt smalere oppgave enn den foregående. Følgende pensumtekster er mest relevante.

Mears (2014) spør seg hvordan «speidere» og andre profesjonelle aktører i moteverdenen avgjør hvem som ser bra ut eller passer til bestemte moteoppdrag (casting), samt hvordan de blir enige i sine bedømmelser. Hun benytter fire metoder – intervjuer, nettverksanalyse, etnografi/feltarbeid og observerende deltakelse/deltakende observasjon – og drøfter hva de ulike metodene kan gi av informasjon. Artikkelen er vel så metodeorientert som orientert mot kulturalanalyse, men det skal være mulig å bruke kulturalanalysen i artikkelen til løsning av oppgaven.

Det er to pensumtekster som behandler *hipsterfenomenet*, og som begge er svært relevante. Hos Grief, Ross & Tortorici (2010) betraktes hipsterfenomenet negativt. Hipstere ses som moteofre (fashion victims – selv om begrepet «mote» ikke blir brukt direkte). De betraktes videre som subkultur, men som en subkultur knyttet til gentrifisering og manglende politisk stillingtagen, dette i motsetning til den tradisjonelle subkulturen som angivelig var sterkt politisk og kritisk til det bestående.

(Schiermer) Andersen¹ (2014) setter derimot hipsternes smak i forbindelse med nyere tendenser innenfor såkalt «retro-kultur». Han viser hvordan hipstere «redder» bestemte «sensibiliteter» eller estetiske erfaringer fra historiens glemsel ved å gå på gjenoppdagelse i subkultur, design, analog teknologi, medier fra «the recent past». Denne gjenoppdagelsen betraktes som et progressivt potensial ved retromoten/hipsterkulturen. (Schiermer) Andersens artikkel inneholder også en del andre refleksjoner over moten i senmoderne kultur.

Videre har Eide & Schiermer (Andersen) (2020) en svært relevant artikkel om *normcore*, en kulturell trend fra noen få år tilbake. Normcore er et ideal om å være hardcore normal, eller påtrengende og iøynefallende vanlig, og å kle seg «normalt» i billige, masseproduserte, anonyme klær. Forfatterne drøfter hvorvidt dette kan ses som en ny og mer refleksiv form for forbrukeratferd blant yngre generasjoner. I artikkelen ses normcore fra ulike teoretiske perspektiver: som nåtidig ungdomskultur, som en ny form for subkultur med nye distinksjonspraksiser, og som en reformulering av klassiske moteteoretiske idéer.

Pedersen, Jarness & Flemmen (2018) har en Bourdieu-inspirert artikkel kalt «Revenge of the nerds». I denne spør de hvordan livsstil, smak og politiske holdninger uttrykkes blant elever på Katta. Videre spør de hvordan disse er relatert til gamle og nye former for elitedistinksjoner. Mote kan her ses som et fenomen som er særlig knyttet til livsstil og smak.

¹ Til orientering: Bjørn Schiermer Andersen benytter ulike deler av sitt navn i ulike publikasjoner, derfor parentesene.

Semiotikk og diskurs kan være aktuelle perspektiver å benytte i løsningen av oppgaven. Kanskje noen finner eksempler på moter/trender (selvvalgte eksempler eller eksempler fra pensum) som de deretter benytte disse bredere perspektivene med tilhørende begreper på?

Om studentene benytter Goffman (1992), kan de trekke på begreper som status/rolle (ikke eksplisitt i pensum, men nevnt på forelesning), inntrykkshåndtering (*impression management*), *front-stage*, situasjonsdefinisjon, personlig fasade (bestående av fremtoning og manerer), opplysningslek og informasjon som gis/avgis. Disse begrepene bør så knyttes mer eksplisitt til mote.